

วันประกาศ พระพุทธานุสาสนา

ความอดทนคือความทนทาน เป็นคบะอย่างยิ่ง ผู้รู้
ทั้งหลายย่อมกล่าวพระนิพพาน ว่าเป็นเยี่ยม บรรพชิตผู้ฆ่า
สัตว์อื่น เบียดเบียนสัตว์อื่น ไม่ชื่อว่าสมณะเลย นี่เป็นคำสอน
ของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย

วันประกาศพระพุทธศาสนา

๑๒

ช่วงเวลานี้ เป็นเวลาที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง เพราะเราจะได้มาศึกษาคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งเป็นสัจธรรม นำพาชีวิตให้เข้าถึงความสุข หลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งมวล ปัจจุบันมนุษย์ส่วนใหญ่มองยังไม่รู้ว่า เกิดมาทำไม อะไรคือเป้าหมายที่แท้จริงของชีวิต เมื่อไม่ได้ฟังธรรมของพระพุทธองค์ ชีวิตจึงต้องเวียนวนอยู่ในกระแสแห่งความทุกข์ระทม เหมือนถูกตรึงด้วยเครื่องพันธนาการร้อยรัด ต่อเมื่อได้ฟังพระสัทธรรม จึงจะเข้าใจความเป็นจริงของชีวิต และมุ่งแสวงหาสาระอันแท้จริง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุด คือ พระนิพพาน

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงโอวาทปาฏิโมกข์ซึ่งถือว่าเป็นอุดมการณ์ของชาวพุทธ นั่นคือ

“ชนดี ประมัตตไป ตีติกา

นิพพานัน ประมัตต พุทธา

น หิ ปพพชิต ปฐมาตี

สมณเฑ โหตี ปรั วิหะยนตี

สพพปาปสส อกรรม กุสลสสุปสมปทา

สจิตตปริโยทปนัง เอตัง พุทธาณ สาสนัง

อนุปวาโท อนุปมาโต ปาติโมกเข จ สัมมโร

มตตถณฺณตา จ ภคตสฺมี ปนตถจ สยนาสนัง

อธิจิตฺเต จ อาโยโค เอตัง พุทธาณ สาสนัง

วันประกาศพระพุทธศาสนา

๑๓

ความอดทนคือความทนทาน เป็นตบะอย่างยิ่ง ผู้รู้ทั้งหลายย่อมกล่าวพระนิพพาน ว่าเป็นเยี่ยม บรรพชิต ผู้ฆ่าสัตว์อื่น เบียดเบียนสัตว์อื่น ไม่ชื่อว่าสมณะเลย นี่เป็น คำสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย

การไม่ทำบาปทั้งปวง การบำเพ็ญกุศลให้ถึงพร้อม การทำจิตของตนให้ผ่องใส นี่เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้า ทั้งหลาย

การไม่เข้าไปว่าร้ายกัน การไม่ล้างผลาญกัน การ สำรวมในพระปาฏิโมกข์ การรู้จักประมาณในภัตตาหาร การ อยู่ในที่นอนที่นั้งอันสงัดการหมั่นประกอบความเพียรในอธิจิต ทั้งหมดนี้เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย”

โอวาทปาฏิโมกข์ คือ แบบแผนในการเผยแผ่พระพุทธ- ศาสนา นับตั้งแต่อดีตทุกยุคทุกสมัยมาจนถึงปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็น พระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาตรัสรู้ธรรมมากมายเพียงไรก็ตาม การเผยแผ่พระพุทธศาสนายังคงยึดหลักโอวาทปาฏิโมกข์ ดังกล่าว ซึ่งถือว่าเป็นอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการในการ เผยแผ่คำสอนของพระพุทธองค์

หากเราย้อนไปในอดีตถึงเหตุการณ์ครั้งสมัยพุทธกาล เมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงอุบัติขึ้นในโลก

วันประกาศพระพุทธศาสนา

๑๔

พระองค์ทรงประกาศพระสัทธรรมอันประเสริฐไปทั่วชมพูทวีป โดยเสด็จไปยังแคว้นแคว้นต่างๆ เพื่อโปรดสัตว์โลกด้วยพระมหากรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่ นำพาสรพสัตว์ทั้งหลายไปสู่ฝั่งแห่งพระนิพพาน ในวันเพ็ญเดือน ๓ แห่งมาฆฤกษ์ เป็นวันแห่งการเริ่มต้นที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงวางรากฐาน และแบบแผนในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาครั้งสำคัญ ท่ามกลางพระอรหันตสาวก ๑,๒๕๐ องค์ ที่มาประชุมพร้อมเพรียงกันโดยมิได้นัดหมาย เพื่อเป็นแบบแผนในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาต่อไป ให้ชาวโลกได้รู้จักวิธีดำเนินชีวิตไปสู่ความสุข และให้เข้าถึงที่พึงที่ระลึกที่แท้จริง

*ตลอดระยะเวลา ๔๕ พรรษา พระพุทธองค์ทรงปฏิบัติพระพุทธรกิจ เพื่อสั่งสอนสรพสัตว์ทั้งหลายให้มีดวงตาเห็นธรรมกัน หลังจากที่พระองค์ได้ตรัสรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว ทรงตั้งพระทัยมั่นที่จะดำรงพระพุทธศาสนาให้มั่นคง ทรงระลึกถึงอาหารดาบส และอุทกดาบส ซึ่งพระองค์ทรงเคยศึกษาอยู่ด้วย ท่านทั้งสองเป็นผู้มีกิเลสเบาบาง หากได้สดับพระธรรมแล้วอาจตรัสรู้ได้โดยเร็วพลัน แต่น่าเสียดายที่ท่านทั้งสองได้ละสังขารไปแล้ว

วันประกาศพระพุทธศาสนา

๑๕

พระองค์ทรงระลึกถึงอุปการะของปัญจวัคคีย์ได้เสด็จไปทรงโปรดโดยตรัสว่า “บัดนี้เราได้ตรัสรู้ธรรมสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว ท่านทั้งหลายจงฟังเถิด เมื่อท่านทั้งหลายปฏิบัติตาม ก็จะได้ตรัสรู้ธรรม” ทรงแสดงปฐมเทศนาที่เรียกว่า “ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร” ซึ่งแสดงถึงข้อปฏิบัติอันเป็นหนทางสายกลางที่สามารถตรัสรู้ได้ โดยไม่ให้เข้าไปประกอบตนให้พัวพันอยู่ในกามสุข ซึ่งเป็นทางปฏิบัติที่หย่อนเกินไป และไม่ประกอบตนให้ลำบากซึ่งตึงเกินไป แต่ให้ปฏิบัติด้วยใจที่เป็นกลางๆ ไม่ตึงไม่หย่อน ตามหลักอริยมรรคมีองค์ ๘

เมื่อจบพระธรรมเทศนา พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม บรรลुธรรมเป็นพระโสดาบัน ลั่นความสงสัยในพระรัตนตรัย เป็นพยานท่านแรกในพระพุทธศาสนา เมื่อปัญจวัคคีย์มีอินทรีขี้แก่กล้าแล้ว พระพุทธองค์ทรงแสดงอนัตตลักขณสูตร ซึ่งแสดงถึงความไม่เที่ยงของขันธ์ ๕ ทรงสอนให้ไม่เข้าไปยึดมั่นถือมั่น ปัญจวัคคีย์ได้ปล่อยใจไปตามกระแสพระธรรมเทศนาในที่สุดดวงจิตก็หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์พร้อมกัน

ต่อมาพระพุทธองค์ได้โปรดยสกุลงบุตร โดยตรัสเทศนาด้วยอนุปุปพิกถา คือ กถาที่แสดงไปตามลำดับ ตั้งแต่พรรณนาการให้ทาน การรักษาศีล และอานิสงส์ที่บุคคลทำสิ่งนี้แล้วจะได้

วันประกาศพระพุทธศาสนา

๑๖

ไปสวรรค์ ทรงแสดงโทษของกามว่า เป็นทางมาแห่งทุกข์ และ
พรรณานานิสงส์ของการออกจากกามว่า เป็นทางมาแห่ง
ความหลุดพ้น จนกระทั่งยสกุลบุดร ได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์

เมื่อเพื่อนพระยสะอีก ๕๔ คน รู้ข่าวการออกบวชของท่าน
ต่างเกิดความคิดว่า “พระธรรมวินัยนี้ คงไม่เลวทรามเป็นแน่
จะต้องเป็นพระธรรมวินัยอันประเสริฐ” จึงได้พร้อมใจกัน
อุปสมบทตาม ต่อมาทุกรูปได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ทั้งหมด
และพระอรหันตสาวกทั้ง ๖๐ องค์นี้ ได้เป็นกำลังในการเผยแผ่
พระพุทธศาสนา เพื่อประโยชน์สุขแก่มหาชน

จากนั้นพระพุทธองค์เสด็จไปยังอุรุเวลาเสนานิคม เพื่อ
โปรดอุรุเวลกัสสปะ ในระหว่างทางได้โปรดเด็กหนุ่ม ๓๐ คน
เพื่อให้แสวงหาตัวตนที่แท้จริง ทรงแสดงอนุปฺพุทฺธิกา และอริย-
สัจ ๔ เมื่อจบพระธรรมเทศนา ทั้ง ๓๐ คน ต่างได้บรรลุนิพพาน
เป็นพระโสดาบัน เป็นพระสกทาคามี และเป็นพระอนาคามี
พระพุทธองค์ทรงรับสั่งให้แยกย้ายกันออกไปประกาศพระพุทธ-
ศาสนา ต่อมาภายหลังเมื่อทั้ง ๓๐ รูป กลับมาเฝ้าพระพุทธองค์
อีก ต่างได้บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์ทั้งหมด

พระพุทธองค์เสด็จดำเนินต่อไปจนถึงอุรุเวลาเสนานิคม
ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของชฎิลสามพี่น้อง ทรงทรมาน **อุรุเวลกัสสปะ**

วันประกาศพระพุทธศาสนา

๑๖

ด้วยอิทธิปาฏิหาริย์ต่างๆ จนคลายจากทวิฏฐิมานะ เมื่อพิจารณาเห็นว่าลัทธิของตนไม่มีแก่นสาร จึงลอยเครื่องบริวารของตน และของบริวารทั้ง ๕๐๐ ในแม่น้ำเนรัญชรา แล้วทูลขออุปสมบท พระพุทธองค์ก็ทรงอนุญาต

ฝ่าย **นทีกัสนปะ** ได้เห็นเครื่องบริวารเหล่านั้นลอยมาตาม กระแสน้ำ ก็เข้าใจว่า คงเกิดเหตุร้ายขึ้นกับพี่ชาย จึงพาบริวาร ทั้ง ๓๐๐ มายังสำนักของพี่ชาย เมื่อมาถึงได้เห็นพี่ชาย และลูกศิษย์บวชเป็นพระภิกษุกันหมด ครั้นรู้เรื่องราวทั้งหมดที่เกิดขึ้นก็ บังเกิดความเลื่อมใสในพระผู้มีพระภาคเจ้า นทีกัสนปะพร้อม ด้วยบริวารทั้ง ๓๐๐ จึงพากันลอยเครื่องบริวาร แล้วทูลขอ อุปสมบทต่อพระพุทธองค์เช่นเดียวกับพี่ชายคนโต

แม่ **คยาภิสนปะ** ซึ่งเป็นน้องคนเล็ก เมื่อเห็นบริวารของ พี่ชายทั้งสองลอยมาตามน้ำ ก็เข้าใจว่าเกิดเหตุร้ายกับพี่ใหญ่ และพี่รอง ตนเองพร้อมด้วยบริวาร ๒๐๐ รีบพากันมาหาพี่ชาย ทั้งสอง ครั้นรู้เรื่องราวทั้งหมดก็หายสงสัย เกิดความเลื่อมใสใน พระพุทธองค์ จึงทูลขออุปสมบทเช่นเดียวกับพี่ชายทั้งสอง

พระพุทธองค์ทรงแสดงพระธรรมเทศนาอาทิตตปริยาย-สูตร ซึ่งเป็นพระสูตรที่กล่าวเกี่ยวกับเรื่องอายตนะทั้งภายใน และภายนอก ว่าเป็นของร้อน ร้อนเพราะถูกไฟคือราคะ ไฟคือ

วันประกาศพระพุทธศาสนา

๑๘

โทสะ และไฟคือโมหะเผาไหม้อยู่ เพราะทรงรู้อัธยาศัยของ
พวกชฎิลว่า นิยมการบูชาไฟ จึงทรงแสดงเรื่องนี้ เมื่อจบพระ-
ธรรมเทศนา ภิกษุทั้ง ๑,๐๐๓ รูป ต่างได้บรรลุเป็นพระอรหันต์

จากนั้นพระพุทธองค์ได้เสด็จไปโปรดพระเจ้าพิมพิสาร
และบริวาร มหาชน ๑๑๐,๐๐๐ คน ต่างมีดวงตาเห็นธรรม อีก
ส่วนหนึ่งได้เป็นผู้เข้าถึงไตรสรณคมน์ พระเจ้าพิมพิสารได้บรรลุ-
ธรรมเป็นพระโสดาบัน และทรงถวายพระราชอุทยานเวศวัน
ให้เป็นอารามแห่งแรกในพระพุทธศาสนา ประชาชนจำนวนมาก
ต่างหลั่งไหลกันมาประพาศปฏิบัติธรรม พระพุทธองค์จึงทรง
วางรากฐานในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยการแสดงโอวาท-
ปาฏิโมกข์ในวันมาฆบูชามหาสมณ

บัดนี้เป็นเวลากว่า ๒,๕๐๐ ปีแล้ว ที่พระพุทธศาสนา
ของเราได้สืบทอดแบบอย่างอันดีงามนี้มาสู่อนุชนรุ่นหลัง ด้วย
ความสามัคคีพร้อมใจกันของพุทธบริษัทผู้มีความศรัทธาตั้งมั่น
ในพระรัตนตรัย ดังนั้นในวันมาฆบูชาของทุกปี ซึ่งตรงกับวันขึ้น
๑๕ ค่ำ เดือน ๓ จึงถือว่าเป็นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่
พวกเราทั้งหลาย จะได้พร้อมใจกันมาประพาศปฏิบัติธรรมเพื่อ
สั่งสมบุญบารมี และร่วมพิธีจุดมาฆประทีปถวายเป็นพุทธบูชา
ขอเชิญชวนทุกท่านให้มาร่วมกันสร้างบารมี เจริญพุทธานุสติใน
วันมาฆบูชากันทุกคน